

การศึกษาการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษา
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 2

นายอารีผืน เทพลักษณะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-567-943-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012719

10292378

A STUDY OF DEVELOPMENT PLANNING OF
PRIMARY EDUCATION OF THE OFFICE OF
THE PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION TWO

Mr. Areepeen Tapluck

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-567-943-7

188829

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการวางแผนพัฒนาการ ประถมศึกษา
 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 2
 โดย นายอารีผืน เทพลักษณะ
 ภาควิชา บริหารการศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์

.....
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร สุคนธ์ทรัพย์)

..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษา
 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 2

ชื่อนิสิต นายอาร์มีน เทพลักษณ์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2529

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษาของสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษาของ
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 2 เริ่มดำเนินการโดยการศึกษา
 หลักการแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาและการสัมภาษณ์เบื้องต้น จาก
 หน่วยปฏิบัติการ แล้วกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย กำหนดตัวแปรและตัวบ่งชี้เพื่อ
 สร้างเครื่องมือวิจัย การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยได้ดำเนินการ 2 ครั้ง โดย
 ใช้ประชากรจากภาคสนามจริงในครั้งแรก 1 จังหวัด แล้วปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ
 การวิจัย จากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่สองอีก 3 จังหวัด เมื่อเก็บรวบรวม
 ข้อมูลแล้วเสร็จ จึงวิเคราะห์และสังเคราะห์จนได้ผลการศึกษาเฉพาะกรณีราย
 จังหวัดและสรุปผลการวิจัย ของเขตการศึกษา 2 ตามขอบเขตการวิจัยในแต่ละ
 เรื่อง

สรุปผลการวิจัย

สภาพการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด เขตการศึกษา 2 จากผลการวิจัยพบว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ทุกจังหวัด ได้มีการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษาโดยมีฝ่ายแผนพัฒนาทำหน้าที่ดูแล ประสานงาน และดำเนินงานการปฏิบัติจัดทำร่วมกับเจ้าหน้าที่ในระดัจังหวัด กล่าวคือ ได้มีการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการประถมศึกษา ระยะ 5 ปี นโยบาย และแผนพัฒนาการประถมศึกษาประจำปี แผนปฏิบัติการประจำปี และได้มีการประเมิน ผลแผนพัฒนา ในการดำเนินงานนั้นโดยส่วนใหญ่คณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดมีส่วนร่วมรับรู้ และ/หรือ ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบ การรายงานให้หน่วยงาน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบนั้นโดยส่วนใหญ่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้มีส่วนร่วมรับรู้ เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาดังกล่าว ยกเว้น กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน ส่วนการติดตาม ควบคุมกำกับและการประเมินผลแผนงานโครงการนั้น จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบัน แม้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ได้มีการวางแผนพัฒนาดังกล่าวแล้ว แต่ในส่วน ของการบริหารแผนงานโครงการนั้นยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบที่ชัดเจน

ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษาของสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 2 จากผลการวิจัยพบว่า การจัดทำแผนพัฒนา ในแต่ละเรื่องขาดการวางแผนในการดำเนินงานโดยเฉพาะเกี่ยวกับระยะเวลา ขาดการจัดระบบข้อมูลและข้อมูลต่าง ๆ ยังไม่เอื้อต่อการนำมาใช้ประโยชน์เพื่อ การวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้และขาดการ ประสานงานในระดับปฏิบัติการ การแจ้งและการจัดสรรงบประมาณล่าช้าและไม่ เป็นไปตามแผนพัฒนาการประถมศึกษาประจำปีของจังหวัด งบประมาณราคากลาง บางรายการยังไม่สอดคล้องกับท้องถิ่น ขาดการจัดระบบ การกำหนดหน่วยงาน และบุคลากรเพื่อการติดตาม ควบคุมกำกับและการประเมินผลตลอดจนผู้บริหาร ยัง ไม่ได้ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารแผนงานโครงการอย่างชัดเจน การปฏิบัติ งานยังไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และการประเมินผลแผนงานโครงการที่ผ่านมา ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อการทบทวน ปรับปรุงหรือเพื่อการ วางแผนใหม่อย่างจริงจัง

Thesis Title A Study of Development Planning
of Primary Education of the Office
of the Provincial Primary Education,
Educational Region Two.

Name Mr. Areepeen Tapluck

Thesis Advisor Associate Professor Uthai Boonprasert,
Ph.D.

Department Educational Administration

Academic Year 1986.

ABSTRACT

Purpose

The purpose of the study was to investigate the planning and problems concerning the development planning of the office of the Provincial Primary Education in Educational Region two.

Procedure

This research has employed case-study method as principal methodology. It was first conducted at the Narativat province. Then instruments and methodologies be improved for a more efficient data gathering and analysis for additional three provinces, namely Yala, Patani and Stoon.

Data and analysis of data were presented case by case, indetailed, and final analysis had been made into a summary and conclusion of the planning and development of the elementary education planning and problems concerned for the education region two as a whole.

Findings

It was found that the development planning section of each office of the provincial primary education in educational region two held a primary responsibility for coordinating and implementation of planning tasks, which include development of the five-year development policy, the development of the five-year developmental plan, the development of annual policy and yearly development plan, the annual operational planning and evaluation.

But in implementation of the plans, all were left to the relevant sections, rather than establishing a systematic process as parts of daily or routine administration.

The problems faced, mainly, were the lack of good system for planning tasks, data and information needed for planning were not systematizing. The available data were inadequate or were not fully beneficial for planning and implemenatation purposes. There were some evidences indicated that the personnel concerned in planning process lack of appropriate attitude and sufficient planning knowledge and skills. And some of them expressed

the feeling that budget allocations were not primarily giving in accordance with problems and needs as indicated in the proposed provincial programmes and projects.

As regard to the control, supervision, follow-up and evaluation of the approved programmes and projects, it was found that plan implementations were not supported by systematic process. It was not clear that administrators have strong intention to use plan as a tool for project administration. It was also found that evaluation reports and information were rarely used for reviewing, for improving project administration and for further planning.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย มุญฺยประเสริฐ ได้ให้ความกรุณาไว้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาในการดำเนินงานโครงการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษาระดับจังหวัด ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยได้รับข้อคิดเห็น คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมาเป็นอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร สุคนธ์ทรัพย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์ ในการให้คำปรึกษาแนะนำโดยทั่ว ๆ ไป ในเบื้องต้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่งจากเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 2

ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

อารีณีน เทพลักษณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

๘

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
ขั้นตอนในการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ความหมายของการวางแผน	12
ความสำคัญของการวางแผน	13
กระบวนการวางแผน	14
รูปแบบระบบการบริหารและการวางแผน	
การประถมศึกษาในระดับจังหวัด	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	51
การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการศึกษา	57
ส่วนที่ 1 สภาพและปัญหาการวางแผนพัฒนา การประถมศึกษาจังหวัดกันทรวิทาส	58
ส่วนที่ 2 สภาพและปัญหาการวางแผนพัฒนา การประถมศึกษาจังหวัดสตูล ยะลา และจังหวัดปัตตานี	82
สภาพและปัญหาการวางแผนพัฒนา การประถมศึกษาจังหวัดสตูล	82
สภาพและปัญหาการวางแผนพัฒนา การประถมศึกษาจังหวัดยะลา	102
สภาพและปัญหาการวางแผนพัฒนา การประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี	123
5 สรุปผลการวิจัย	143
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	143
วิธีดำเนินการวิจัย	143
สรุปผลการวิจัย	144
อภิปรายผล	152
ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ	157
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	162
บรรณานุกรม	163
ภาคผนวก	166
ประวัติผู้เขียน.....	244